

Stefano Ceci

VERNOST

Prevela s italijanskog
Biljana Kukoleča

■ Laguna ■

Naslov originala:

Stefano Zecchi
FEDELTA

Copyright © 2001 Arnoldo Mondadori Editore SpA., Milano

Translation copyright © 2008 za srpsko izdanje, LAGUNA

VERNOST

I

U našim životnim pričama trebalo bi pronaći mesta i za one epizode koje ne možemo da objasnimo, za događaje koji se dešavaju naizgled sami od sebe, bez značenja, a zatim nam malo-pomalo, uvek bez našeg znanja, suštinski promene život. Da li je u pitanju slučaj ili koincidencija? Da li su to kombinacije nepredvidljivih situacija koje je složila ruka sudbine ili samo niz okolnosti koje smo nesvesno priželjkivali i sami pripremili?

Čak i o najobičnijim situacijama možemo beskrajno pričati, iznositi razne pretpostavke i zaključke. Kako se to moglo desiti i zašto se desilo? Da li se moglo izbeći? Začuđujuće je da se ponekad u početku nekog ključnog događaja, posle kojega nećemo više biti isti, pojavljuju osobe o kojima ne znamo mnogo, ili čak ne znamo ništa, i koje samo površno poznajemo. Pa ipak, slučajno ili nekom podudarnošću, te osobe za nas dobijaju neočekivani značaj, njihovo prisustvo postaje simbolično, mada tajno i nama nepoznato, i pokazuje se kao nešto od najvećeg značaja u našoj životnoj priči.

Vratila sam se da kroz veliki prozor bacim pogled na polja nato-
pljena kišom koja je očajno jednolično padala, ne postajući

ni jača ni slabija, i skoro ne shvatajući o čemu je reč, prisetila sam se rečenice koju sam pročitala u knjizi Hane Arden: „Kako vreme protiče, primećujemo da su stvarno važne stvari u našem životu one kojima smo ostali verni.“

Možda mi ta rečenica nije slučajno pala na um baš u tom času. Nisam prestajala da je ponavljam u sebi kao refren neke pesmice. Te su me reči vratile unazad, u jedno davno popodne kojega se ni narednog dana, ni posle mnogo godina, nisam jasno sećala. Samo neka osećanja, maglovita, kao nešto jedva doživljeno, ukrštala su se sa hiljadama slika razbijenih poput onih u kaleidoskopu, i nijedna od tih slika nije bila sasvim jasna, prepoznatljiva, sređena. Ono lepo što smo doživeli prati nas samo jednim delom našeg puta, zatim, kada nas obuzmu osećanja, počinju polako da blede i ostavljaju nam neke nejasne osećaje u kojima naše pamćenje pokušava da pronađe smisao. S druge strane, nema lepote bez emocija, a emocije se ne javljaju bez nekog sveprožimajućeg predosećanja.

Došao je taj predviđeni i očekivani dan. Stoga je sve moralo da odgovara tom trenutku koji je za mene bio tako značajan.

Toga dana u beležnici nisam imala upisanu nikakvu obavezu. Pažljivo sam posmatrala belu stranicu, okrećući i prelistavajući beležnicu više puta napred i natrag da bih bila sigurna da nisam pogrešila u vezi s jednim zakazanim sastankom. Nisam verovala svojim očima, niti sam se uzdala u sopstveno pamćenje. Bila je nedelja, ali sam radila kao i obično, čak i sa više truda i koncentracije. Ranije su mi nedeljom dolazila deca u posetu; no otkad je najstariji sin i sam imao dete, dolazio je ređe; kći se bila udala i stanovala je daleko. Radom sam uspevala da prebrodim melanholijsku nedelju provedenih u samoći. No, ta nedelja je bila poznati novembarski praznik i uvek se razlikovala od ostalih: tog dana sam razmišljala o proteklim godinama, kada sam se hvatala za neube-

dljive izgovore da bih malo ostala sama kod kuće. Sad nije više bilo potrebe da to činim i u ovoj prilici bila sam srećna zbog toga.

Ponovo sam pogledala da li stari televizor radi i po ko zna koji put proverila da li parabolična antena koju sam koristila samo u toj prilici dobro prima signal. Bila sam zabrinuta poput svih nestručnih osoba koje se u važim trenucima, često na svoju štetu, uzdaju u sudbinu. Ostavila sam uključen aparat i vrtela se povremeno ispred njega da proverim da nisam nešto pogrešila.

Činilo mi se da u kući vlada strašan nered: svuda su bile rasute skice, veliki listovi crtaće hartije, olovke i pera, knjige sa fotografijama... Živela sam sama, pa mi je taj nered pravio društvo. Stavljati svaku stvar na svoje mesto bio bi uzaludan trud. Ipak, dok sam barem za tu priliku sređivala kuću, činilo mi se da mi i sećanja postaju jasnija i da i u njih uvodim malo reda.

Bio je to mali ritual na koji sam se bila navikla, ko zna otkad? Pravila sam se da nisam sigurna. Možda je to bio način da ublažim dejstvo vremena koje protiče, ne menjajući svoja osećanja. Znala sam, naime, da je od onda proteklo dvanaest godina.

Trebalo je sačekati još nekoliko sati. Nisam mogla da se odlučim da li da počnem da radim, a sedenje za stolom, sa papirom pred sobom i olovkom u ruci, nije mi delovalo privlačno. Želela sam da taj dan bude praznik. No znala sam i da mi samo rad može pomoći da se oslobodim napetosti iščekivanja. Stoga sam uzela skice kostimografije koju sam spremala za jednu čuvenu pozorišnu predstavu, raprostrla sam ih po stolu i počela na brzinu da ih ispravljam. Nisu mi se sviđale boje koje sam odabrala, ali nisam uspevala da pronađem neke bolje. Bila sam suviše rastresena i konfuzna da bih mogla da se usredsredim. Dizala sam pogled sa crteža i zurila

preko zastakljene verande u daljinu, u azolska polja. Polja su se prostirala nadaleko, sve do obronaka Monfuma, koji se ocrtavao, nepokretan, na obzorju ravnice. Uživala sam u tim predelima, onako kako u zimsko doba uživamo u toplom i bezbednom skloništu.

Kiša je prestala da pada, a sunce, delimično zakriljeno oblacima, pomolilo se kroz granje velike bukve i sijalo iza tog drveta kao da želi da me uveri da je tu. Bilo je već kasno i svetlost zalazećeg sunca obasjavala je kamenje starog zida kojim je bila ograđena bašta, prodirući kroz prozorska stakla i bacajući lelujavu senku bukve na zidove.

Tražila sam neko novo rešenje za moje skice, ali nisam mogla da se pažljivo skoncentrišem na detalje zbog kojih je moj rad uvek bio cenjen. Ta opsesivna potreba za preciznošću bila je značajan element moje unutarne ravnoteže i davala je osećanje unutarnjeg reda mom životu, onog reda u kome su se smenjivale sreća i nesreća.

Tog jesenjeg popodneva nisam mogla da osetim unutarnji red. Sva uznemirena, ustala sam od radnog stola i potražila staru jaknu koju sam nosila kad radim u bašti. Brzo sam izašla napolje, rešena da sredim biljke u vrtu i da se postaram za leju koju sam neko vreme zanemarivala. Bilo je tu dosta posla: uživala sam u baratanju baštenskim alatom i udisala svež i vlažan vazduh koji mi je štipkao kožu. No, zatišje je kratko trajalo i uskoro je, nažalost, ponovo počela kiša.

Ubrzo su sve jači mlazevi udarali o stakla verande: posmatrala sam kako kapi kiše polako teku niz staklo i stvaraju neku vrstu tanke paukove mreže od vodenih mlazeva, kroz koju se videlo izobličeno poslednje cveće što odoleva jeseni.

Tišinu punu iščekivanja narušio je zvuk motocikla. To je bio dečko koji je krivudao između barica i pažljivo se približavao stazom što vodi do moje kuće. Videla sam kako pokušava da ponovo upali motor koji je verovatno bio navlažen

kišom. Bila sam neodlučna šta da učinim, a onda sam rešila da mu pritekнем u pomoć, barem sa kišobranom. Već sam mu pošla u susret, kad sam ponovo čula zvuk motora.

Mladić se našao ispred mene, a smeđi uvojci bili su mu mokri od kiše i znoja. Iz kožne torbe koju je nosio preko grudi izvukao je beli koverat. Uručio mi ga je zadovoljnog izraza lica, kao pobednik koji se izborio sa nemogućim izazovima prirode. Već mnogo meseci, rekao mi je, iščekuje priliku da u neku kuću odnese telegram. U ovim krajevima, u selu udaljenom od sveta, to se ne događa često: njemu se to po prvi put dogodilo i bio je ponosan zbog čitavog poduhvata, prilikom kojega je morao da pretrpi iskušenja lošeg vremena.

Čak je i omot bio mokar, te sam jedva mogla da pročitam dva naštampana reda. Nekoliko trenutaka sam zbunjeno zuri-la u te reči, najpre iznenađena, a zatim uznemirena.

Mogla je baš da bude preciznija, mislila sam. Nisam je ni čula ni videla veoma dugo, a evo sada mi najavljuje dolazak kao da je to najnormalnija stvar koju sam mogla očekivati.

Pokušala sam da razaberem satnicu dolaska, ali je vlaga natopila slova u telegramu, a činilo se da se datum odnosi baš na ovu nedelju. *Možda je bilo bolje da sačekam i da ne brinem o tome*, pomislila sam skoro ubedivši sebe u to. Konačno sam odustala od rada na skicama i vratila se biljkama koje sam poređala duž prozora. U rukama mi je ostala grančica na kojoj se još držao cvet: razbesnela sam se zbog te nepopravljive štete i sama sam sebi bila mrska što sam tako rastrojena.

Zapravo sam mislila na nešto drugo. Nisam prestajala da razmišljam o rečima iz telegrama. Nervirao me je taj način saopštavanja i ta prepotentnost... ili možda to i nije bilo to, već samo nedostatak pažnje i obzira prema drugima. Nije joj ni palo na pamet da bi njena poseta mogla biti nepoželjna, a čak da je to i pomislila, ne bi se zbog toga ni najmanje zabrinula. Posebno me je nerviralo što nisam bila u stanju da

joj to kažem kritički i otvoreno, pravim rečima, bez ublažavanja, što nisam bila u stanju da zauzmem pravo odstojanje i da se emotivno ne upetljavam toliko da se ponašam izgubljeno. Njen nedostatak obzira nije bio rezervisan samo za mene: Rahela se tako ophodila sa svima, i uvek je bila takva.

Postepeno sam uspela da se malo smirim. Ljubav prema biljkama zahtevala je najveću pažnju, a nisam htela da načinim neku novu štetu. Vreme je proticalo tempom koji mi je odgovarao; svaki čas sam bacala pogled na televizor proveravajući da slika nije nestala, a pri tom nisam prestajala da se bavim cvećem.

Ne verujem da je prošlo više od sata od trenutka kad sam primila telegram, kada se taksi zaustavio pred baštenskom kapijom. Oglasila se sirena, auto je davao znak farovima da bi privukao pažnju onome ko će doći da podigne rezu. Otvorila sam bočna vrata; nisam imala ni najmanju želju da pokisnem kako bih vozaču objašnjavala da putnicu treba da ostavi tu, napolju, pred vratima. Nastavio je da trubi i daje znake farovima, pa sam sa prozora posmatrala scenu, nastojeći da shvatim kakve namere ima taksista, a on je, pošto je shvatio da je prilazna staza preuska za njegov auto, ipak istovario putnicu.

Ne vodeći računa o kiši i ne brinući mnogo o barama i blatu, mada je nosila letnje cipele, u susret mi je išla moja sestra, lica obasjanog blistavim osmehom. Bila je odevena u laku haljinu sa šarenim cvetovima, veoma elegantnu i sasvim neprikladnu za ovu klimu i ovo doba godine. Čim sam je videla, oraspoložila sam se, a nelagodnost zbog njenog tako naglog i neuljudnog dolaska trenutno se istopila. Slanje telegrama je za nju značilo ispoljavanje neobičnog obzira, ali je bilo suviše očekivati da povede računa i o tome da između slanja telegrama i časa dolaska protekne neko razumno vreme.

„Iznenadena si, zar ne?“, kazala je, ne pružajući mi priliku da odgovorim. „Pa ovde je zbilja divno. Daleko od sveta. Kakvo te osećanje mira obuzme u ovim azolskim poljima!“, povikala je, grleći me. „Bila sam ti blizu ovih dana, ali je dolazak ovamo predstavljao pravi poduhvat. Objasnićeš mi kako si odlučila da živiš ovde. Kako napreduje tvoj posao? Mnogo ti vremena oduzima svaki odlazak nekuda, a to nije ni lako izvesti. Divno izgledaš, za tebe godine ne postoje. Ili ti prija vazduh u Venetu...“

„Da, iznenadila si me... nisam očekivala da se pojaviš tako iznebuha. I ti dobro izgledaš. Kako to...“, nisam stigla ni da završim rečenicu, kada me je ponovo preplavila pričom.

„Morala sam nešto da ti donesem, mislim da je nekom greškom stiglo meni. No, ne brini, nisam došla samo zbog toga... bila sam u kraju.“

Približila se posudama sa cvećem na verandi. „Zbilja je divno. Nema lepšeg ukrasa u kući. Tako si vešta sa cvećem! Ko zna koliko mu vremena posvećuješ. Ne znaš koliko sam puta i ja pokušavala da negujem cveće, ali nije vredelo: uvek mi se osuši. Suviše često putujem, a kada se vratim, nađem sve osušeno.“

Nastavila je da hoda gore-dole po verandi, s naizgled teškom torbom u ruci, i nije se uopšte obrisala od kiše, koja ju je nakvasila dok je ulazila u kuću.

„I bašta je divna“, nastavila je, zaustavljajući se za trenutak da pogleda cveće. „Po ovakvoj kiši nisam uspela dobro da je vidim, ali mora biti divna. Da izađemo posle napolje, ako kiša prestane? U ovim starim seoskim naseljima i dalje vode računa o lepoti prirode! Malo je izdvojeno, ali ti uspešno pružaju veliki mir i spokoj!“

Činilo se da Rahela ne može da učuti ni za trenutak.

„Srećna sam što te najzad vidim, Rahela. No, da si mi malo ranije javila, mogla sam da...“, bila je to druga polurečenica

koju sam uspjela da istisnem i ubacim u njenu vrtoglavu bujicu reči.

„Ne brini, nemoj da se opterećuješ. Sasvim je dobro i ovako.“

Čim sam videla da se osvrće oko sebe, iskoristila sam trenutak u kome je umukla da nastavim misao. „Da si me ranije obavestila, došla bih da te sačekam i uštedela ti vožnju taksijem, a mogla bih i bolje da te dočekam.“

„Ama ne, Glorija, ponavljam ti da ne brineš. Stalno se nešto događalo, pa nisam mogla unapred da odredim dan kada bih došla kod tebe. Htela sam prvo da ti telefoniram, pa sam onda pomislila da pošaljem telegram, ali nikako da odlučim...“

„Pa, poslala si mi telegram! Došao je malopre.“ Pokazala sam joj telegram na stolu.

„Pa eto, dobro je. Znači, ipak si me očekivala. No, ne brini, ništa mi ne treba. Ne mogu ni da ostanem dugo. Obećavam da ću drugi put... A što ti je televizor uključen? Da li si gledala nešto zanimljivo?“

„Nisam, uključen je bez naročitog razloga“, odgovorila sam nadajući se da će promeniti temu.

„E to mi se ne sviđa, baš mi se ne sviđa. To je loš znak usamljenosti. Povodom toga, ni ne pitah te da li si sama.“

„Jesam.“

„Dobro, sad sam i ja tu, pa možeš da ga isključiš!“

Njena razmišljanja su me dovodila u nepriliku, a nisam htela da priznam da je u pravu i da uradim to što mi je kazala. Zbilja nije bilo razloga da držim uključen televizor u njenom prisustvu. Zato sam bez ikakvog objašnjavanja odlučila da isključim samo ton.

Osećala sam se pomalo poniženo zbog slike usamljenosti koju sam za nju predstavljala. Bez mnogo razmišljanja sam kazala: „Sama sam, ali očekujem nekoga.“ Nisam želela da misli da sam toliko bez prijatelja, da mi je televizor jedino društvo.

„Ostaću kratko. Otići ću kad god hoćeš.“

Činilo mi se da je Rahela iznenađena, što mi nije bilo mrsko. Izgledalo je da se moja pozicija kod nje malo učvrstila.

No, ja nisam bila u stanju da očuvam tu poziciju. „Ama ne, ostani koliko želiš!“ uzviknula sam. Nije mi se dopadala pomisao da hoću da je otpremim, iako sam znala da bi ona svakako učinila baš ono što želi.

Te večeri sam zbilja želela da ostanem sama; ipak je bilo čudno što je baš tada moja sestra, koju sam retko viđala, odlučila odjednom da bane kod mene. Da li je to čudna igra sudbine, neka slučajnost? A pošto sam verovala da su podarnosti znaci da sudbina brine o nama, postala sam radoznala i prihvatila sam situaciju bez mnogo ljutnje.

Rahela se najzad smestila u fotelju i začutala, držeći kraj sebe torbu načinjenu od veoma šarene tkanine, koja je delovala pomalo istočnjački. Pošto je sela, oslobodila je torbu od tereta, koji je delovao prilično kabasto, i na niski stočić spustila paket listova, sa tekstom otkucanim na mašini. Ponovo je preturala po torbi, to je bio pokret koji je u kratkim razmacima ponavljala od trenutka kad je ušla u kuću. Najzad je uspjela da pronađe traženo paklo cigareta.

„Gde su ti deca?“, pitala me je, s cigaretom u ustima, dok je sređivala papire, osvrćući se oko sebe kao da očekuje da se neko sakrio u nekom ćošku.

„Već mnogo godina ne žive sa mnom...“

„Da, to znam. No, mislila sam da ti nedeljom dolaze u posetu. To je baš lep izlet, a ovde je vrlo prijatno!“

„Ne, danas ne dolaze. Kazala sam ti: danas imam jedan sastanak.“

„Koga očekuješ?“

Rahela nije mogla da se uzdrži od radoznalosti. Bila sam zadovoljna što je to pitala, ali mi nije ostavila vremena za odgovor.

„Izvini, ja sam, kao i obično, nametljiva“, kazala je ne mnogo ubedljivim tonom, svakako očekujući da još nešto ispričam.

„Iskreno rečeno, ne očekujem nikoga. Imam sastanak... to je specijalna prilika. Zapravo je u pitanju ritual kojeg se uvek pridržavam.“

„Majko moja, baš si komplikovana!“

„Ne, nije nimalo komplikovano“, odgovorila sam joj pokušavajući da suzbijem nelagodnost. Kajala sam se što sam joj dopustila da iznosi pretpostavke o mom privatnom životu, i nisam znala kako da opet uspostavim distancu koju sam izgubila braneći se od njene ironije. Rahela nije htela da odstane od te teme.

„Znači, to je tajna“, kazala je zabavljajući se. „Mada mi je teško da pretpostavim da u tvom tako pravolinijskom i predvidljivom životu uopšte postoje tajne.“

„To je sasvim običan život.“

Primitila sam da ju je taj spremni i precizni odgovor začudio. I pomislila sam da sada zbilja mogu sasvim da isključim televizor.

„Pa, u pravu si, zaista je običan. Ponekad sam ti zavidela na tome... a možda i nisam“, dodala je zureći u dim svoje cigarete.

„Popićeš čaj, zar ne?“ Činilo mi se da je to elegantan način da izbegnemo dalji razgovor o načetoj temi, nadajući se da ćemo nastaviti da pričamo o nečemu sasvim drugom.

Dok sam išla u kuhinju, čula sam kako mi Rahela kaže šaljivim tonom: „Ne želim da ometam tvoj misteriozni susret!“

Bila sam naviknuta na njen sarkazam i ironiju: budući da sam već bila u kuhinji, pravila sam se da ništa ne čujem. No, pošto nisam bila izložena njenom direktnom ispitivačkom pogledu, skupila sam hrabrost da nešto glasnije, u jednom dahu, kažem: „Htela sam da ti to ispričam!“ Čim sam to izgovorila, ponadala sam se da nije ništa čula.

„Šta si kazala, Glorija?“

Nisam znala šta bih joj odgovorila. Već sam se bila pokajala zbog te rečenice jer sam bila sigurna da je sve dobro čula. S mojom sestrom je uvek bilo tako: ja bih dobacila izazov, ona bi ga prihvatila, ja bih onda pokušala da se povučem, ali sam već bila sigurna da sam izgubila. Sada nisam znala da li da ćutim i pravim se da ništa nisam rekla, da probam da promenim temu ili da se direktno upustim u raspravu. U takvim prilikama, kada sam bila neodlučna, poželeva bih da je uz mene, nevidljiv, moj stari prijatelj Oskar, koji bi mi šaputao odgovore i savetovao me kako da se ponašam.

Bilo mi je potrebno malo vremena, a onda sam se vratila iz kuhinje u sobu.

„Stavila sam vodu da proključa. Izaberi čaj!“, rekla sam i pokazala Raheli tri metalne kutujice čaja. „O čemu si htela da popričamo?“

Bilo je uzaludno lagati samu sebe: bilo je jasno da, i posle toliko vremena, ipak tražim savet od nje. Možda mi sada nije bio potreban, ali u prošlosti bih to često poželeva. „Da, jednom sam želela da ti to ispričam. To je bilo pre oko deset godina“, kazala sam tonom kakvim se govori na ispovesti.

„Šta si to htela da mi ispričaš?“, pokušala je Rahela da insistira, gubeći strpljenje u situaciji koja je i meni očito postajala sve neprijatnija.

„Sada to više ne bi imalo smisla. Sve je došlo u neki logičan red“, odgovorila sam joj naivno tražeći odstupnicu, za koju pre toga nisam verovala da postoji.

„Da, da, u red!“ Rahela je tek bila ugasila cigaretu i osvrta se oko sebe da vidi gde je ostavila paklo. Zatim je ustala iz fotelje držeći novu cigaretu u ustima i načinila nekoliko koraka tamo-amo duž prozora zastakljene verande prema bašti. Udisala je što je više mogla dima u pluća i izbacivala ga snažnim izdisajima.

U takvim okolnostima bilo je teško reći da li glumi ili stvarno misli na nešto važno. Naglo se okrenula s namerom da me pogleda u oči: „Da li je u pitanju muškarac? Nemoj mi reći da jeste! To bi zbilja bila novost!“

Kazala je to pre no što je primetila da više nisam u sobi. Otišla sam u kuhinju, s kutijicama čaja koje sam vratila na mesto, ali sam jasno čula šta je izgovorila. Koristeći činjenicu da me ne gleda, kazala sam joj ne znajući da li me sluša: „U svakom slučaju treba da ti ispričam. Tako mi je bio potreban tvoj savet!“

Kad sam se vratila, Rahela je opet sedela u fotelji. Delovala mi je kao da je promenila stav i da me sluša pažljivije i sa više razumevanja. To je bilo vrlo neuobičajeno za nju.

„Zbilja je izuzetna podudarnost što si došla danas“, kazala sam joj dok sam se vraćala u sobu. „Možda nije slučajno što si tu i iščekuješ zajedno sa mnom.“

Otišla sam do prozora da bacim pogled na brežuljke: po njima se moglo videti kakvo će biti vreme. Toliko sam se približila staklu da sam ga zamaglila dahom. Trenutno sam zatvorila oči, a zatim sam u plavičastoj svetlosti ugledala svoje lice: no, ono je polako nestalo u lakoj treperavoj senci, a umesto njega pojavile su se slike iz jedne davnašnje priče koja je započela pre dvanaest godina u Njujorku.

II

Njujork. Dok je izlazila iz taksija sa namerom da uđe u hotel, jedan crni pas je pretrčao ulicu lajući. Glorija se, preplašena, povukla nekoliko koraka unazad i ispustila torbu i paket knjiga koje upravo beše kupila. Neki čovek koji je posmatrao ceo prizor spremno joj je priđe s namerom da joj pomogne da prikupi knjige.

Glorija mu se zagledala u oči ne skrećući pogled, kao da je našla centar ravnoteže koji je oduvek tražila. Posle tog dana nikada nije prestala da veruje u to da njenim životom upravlja slučaj.

Celog svog veka se borila i činila sve da ostane dosledna stilu života koji je poštovao sve ono do čega joj je bilo stalo. Onda se naglo dogodilo nešto što je sve izmenilo, ništa više nije bilo kao ranije, a ona nije imala prilike da se pobuni ili da zaustavi tu promenu.

U početku su je zapanjila sopstvena osećanja: mislila je da poznaje sebe, no nije očekivala sopstvenu reakciju. Neki čovek joj je pomogao da prikupi stvari koje su joj ispale iz ruku: bio je to jednostavan čin pristojnosti i dobrog vaspitanja koje se iskazivalo u samom postupku. No, ona je sve promenila posmatrajući čoveka tako uporno da se u tom pogledu iskazala neka nerazumna strast. To je bio i pogled pun ljubavi: u jednom trenutku je volela tog čoveka tako